

## باسمه تعالی

# شیوه‌نامه حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت دوره دکتری تخصصی (طرح پژوهش‌یار)

### مقدمه

در راستای اجرایی‌سازی اقدام‌های ملی ۱-۲، ۲-۱، ۳-۱، ۴-۱ و ۲-۳ «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» (مصوب شورای انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱۱)، بند «الف» ماده ۹۴، بند «ب» ماده ۹۶ و بند «الف» ماده ۹۷ «قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران» و همچنین به منظور حمایت از تحصیل و فعالیت‌های علمی، پژوهشی و تحقیقاتی دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی، این شیوه‌نامه تدوین و ابلاغ می‌شود.

### ماده ۱: تعاریف

در این شیوه‌نامه، عنوان‌های اختصاری زیر، جایگزین عبارت‌های کامل آن‌ها می‌شود:

الف. «معاونت علمی»: «معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری»؛

ب. «بنیاد ملی»: «بنیاد ملی نخبگان»؛

ج. «وزارت علوم»: «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری»؛

د. «مؤسسه علمی»: «هر یک از دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی، پژوهشی و فناوری کشور که مطابق ضوابط وزارت علوم، مشغول فعالیت هستند»؛

هـ. «طرح»: «طرح حمایت از دانشجویان مستعد تمام‌وقت مقطع دکتری تخصصی»؛

و. «کمیسیون راهبری»: «کمیسیون راهبری اجرایی‌سازی شیوه‌نامه که براساس ترکیب و شرح وظایف مندرج در ماده ۷ شیوه‌نامه تشکیل می‌شود»؛

ز. «سنوات مجاز»: «سال‌های اول تا چهارم تحصیل در دوره دکتری تخصصی ناپيوسته»؛

ح. «برگزیده»: «هر یک از دانشجویان حائزان شرایط (موضوع ماده ۳ این شیوه‌نامه) که برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح پذیرفته می‌شوند».

## ماده ۲: اهداف

- حمایت از دانشجویان مستعد دوره دکتری تخصصی به منظور نیل به اهداف زیر صورت می‌پذیرد:
- الف. زمینه‌سازی برای افزایش سهم کشور در بروندهای علمی و پژوهشی در سطح ملی و بین‌المللی و نیز تعامل فعال و اثربخش با فضای علمی بین‌المللی، به منظور دستیابی به مرجعیت علمی در جهان؛
- ب. تلاش برای دستیابی کشور به جایگاه شایسته در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی؛
- ج. برنامه‌ریزی برای دستیابی به توسعه پایدار کشور در بلندمدت با توانمندسازی دانشجویان مستعد مقطع دکتری و زمینه‌سازی برای توسعه اثرگذاری آنان در کشور؛
- د. ترغیب دانشجویان مقطع دکتری تخصصی برای اتمام دوره تحصیلی در زمان مجاز.

## ماده ۳: حائزان شرایط

- هر یک از دانشجویان مقطع «دکتری تخصصی» که در سنوات مجاز تحصیلی به صورت تمام‌وقت مشغول به تحصیل در یکی از مؤسسه‌های علمی باشند، صرفاً با احراز تمامی شرایط الزامی در بندهای ذیل، امکان ثبت درخواست برای بهره‌مندی از تسهیلات طرح را دارند و درخواست متقاضیانی که حائز تمامی شرایط مزبور نباشند، قابل بررسی نخواهد بود:
- الف. قبولی در آزمون جامع تا پایان نیم‌سال سوم تحصیلی و تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری تا پایان نیم‌سال چهارم تحصیلی؛
- ب. با احتساب نیم‌سال تحصیلی در هنگام ثبت درخواست، دوسال از سنوات مجاز تحصیلی متقاضی باقی مانده باشد؛
- ج. دارا بودن حداقل میانگین نمرات تحصیلی ۱۷/۵ در مقطع دکتری تخصصی؛
- د. عدم اشتغال به کار خارج از دانشگاه؛
- هـ. احراز شرایط «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)»، مطابق مقررات ذی‌ربط در بنیاد ملی، دست‌کم به مدت سه سال.
- تبصره ۱: حائزان شرایط تمامی بندهای «ب» تا «هـ» این ماده، در صورت احراز شرایط بند «الف» (شامل قبولی در آزمون جامع و تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری) تا پایان نیم‌سال پنجم تحصیلی نیز امکان ثبت درخواست برای بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را دارند.
- تبصره ۲: اولویت برگزیدگی بر اساس سقف تعداد برگزیدگان طرح، با حائزان شرایط بند «الف» این ماده است و در صورت برگزیدگی بر اساس مفاد تبصره ۱ این ماده، تسهیلات صرفاً بر اساس شرایط مندرج در ماده‌های ۴ و ۵ به ایشان اعطا خواهد شد.
- تبصره ۳: سقف تعداد برگزیدگان طرح در هر سال از سوی رئیس بنیاد ملی تعیین می‌شود.

**تبصره ۴:** اولویت انتخاب برگزیدگان از میان حائزان شرایط بر اساس سقف تعداد برگزیدگان، دارا بودن بالاترین میانگین امتیاز حاصل از «طرح توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» بنیاد ملی در سه سال اخیر برگزیدگی است.

**تبصره ۵:** دبیرخانه اجرایی طرح در بنیاد ملی تشکیل می‌شود و وظیفه پیگیری امور اجرایی طرح مشتمل بر برگزاری جلسات کمیسیون راهبری، دریافت، بررسی و راستی آزمایی سوابق متقاضیان، انتخاب فهرست نهایی برگزیدگان و سایر امور مرتبط را با هماهنگی مؤسسه علمی و صندوق مورد تأیید معاونت علمی بر عهده دارد.

#### **ماده ۴: تسهیلات اعطایی**

الف. برگزیدگان طرح از آغاز نیم‌سال پنجم، امکان دریافت وام قرض الحسنه (بدون سود) تا حداکثر پایان نیم‌سال هشتم تحصیلی را خواهند داشت که در ابتدای بازه‌های زمانی سه‌ماهه به حساب آنان واریز می‌شود.

ب. سایر تسهیلات بنیاد ملی مطابق جدول پیوست به برگزیدگان اعطا خواهد شد.

**تبصره ۱:** اعطای تسهیلات بند «الف» این ماده صرفاً پس از تصویب پیشنهاد (پروپوزال) رساله دکتری برگزیده (از زمان تصویب پیشنهاد (پروپوزال) تا پایان نیم‌سال هشتم) صورت می‌پذیرد.

**تبصره ۲:** سقف ریالی وام قرض الحسنه (بدون سود) اعطایی برابر ماهیانه ۱۵۰ میلیون ریال در سال اول می‌باشد. سقف ریالی تسهیلات در سال‌های آتی، در ابتدای هر سال از سوی کمیسیون راهبری تعیین می‌شود.

**تبصره ۳:** برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات طرح‌های «توسعه فعالیت‌های علمی و فرهنگی دانشجویان مستعد تحصیلی کشور (طرح شهید وزوایی)» و «حمایت از جذب استعدادهای برتر در رشته‌های اولویت‌دار کشور» بنیاد ملی را به صورت همزمان نخواهند داشت.

**تبصره ۴:** برگزیدگان طرح، امکان بهره‌مندی از تسهیلات این طرح را در حین استفاده از مرخصی تحصیلی ندارند. پس از اتمام مرخصی تحصیلی، امکان ثبت درخواست جهت بهره‌مندی از تسهیلات برای برگزیدگان وجود دارد.

**تبصره ۵:** در شرایط زیر، با اعلام مؤسسه علمی و تأیید دبیرخانه اجرایی طرح، در هر زمان پرداخت تسهیلات به برگزیده متوقف خواهد شد: الف. دفاع موفق از رساله دکتری؛

ب. اتمام سنوات مجاز تحصیلی (هشت نیم‌سال تحصیلی)؛

ج. عملکرد نامطلوب در دوره تحصیلی مقطع دکتری؛

د. عدم رعایت تعهدات مندرج در قرارداد اعطای وام توسط برگزیده؛

ه. احراز اشتغال تمام‌وقت یا پاره‌وقت (به استثنای فعالیت در طرح‌ها/ قراردادهای پژوهشی دانشگاه)؛

و. سایر موارد به تشخیص مؤسسه علمی و تأیید کمیسیون راهبری.

## ماده ۵: بازپرداخت تسهیلات

الف. در صورتی که برگزیده حداکثر تا پایان نیم سال دهم تحصیلی از رساله دکتری خود با موفقیت دفاع نماید و تا پایان نیم سال هشتم تحصیلی دست کم دو مقاله پژوهشی مستخرج از رساله دکتری در نشریات معتبر بین المللی در چارک اول SJR (برای رشته های علوم انسانی، هنر و معماری در نشریات معتبر ملی در چارک اول ISC نیز قابل قبول است) منتشر نماید، تسهیلات اعطایی بند «الف» ماده ۴ این شیوه نامه، بدون بازپرداخت (بلاعوض) لحاظ خواهد شد.

ب. در صورتی که برگزیده علی رغم دفاع موفق از رساله دکتری خود تا پایان نیم سال دهم تحصیلی، حائز سایر شرایط ذکر شده در بند «الف» این ماده نباشد، بازپرداخت تسهیلات بند «الف» ماده ۴ پس از دفاع موفق از رساله دکتری، پس از یک دوره تنفس (مهلت تا سررسید اولین قسط)، با اقساط ماهیانه طی هجده ماه انجام می شود. دوره تنفس برای برگزیدگانی که در نیم سال دهم از رساله دکتری خود به طور موفق دفاع نمایند، دوازده ماه و در صورتی که زمان دفاع موفق از رساله دکتری زودتر از پایان نیم سال دهم تحصیلی باشد، به همان میزان به دوره تنفس اضافه خواهد شد.

**تبصره ۱:** شرط بلاعوض شدن تسهیلات بند «الف» ماده ۴ برای برگزیدگان حائز شرایط تبصره ۱ ماده ۳ این شیوه نامه، مطابق بند «الف» این ماده است.

**تبصره ۲:** مهلت برگزیده برای انتشار مقاله دوم (مطابق با شرایط مذکور)، تا شش ماه پس از پایان نیم سال هشتم تحصیلی نیز قابل تمدید است.

**تبصره ۳:** در صورتی که دستاوردهای حاصل از رساله دکتری برگزیده در راستای حل یک مسئله اولویت دار کشور یا خلق یک اثر بدیع هنری باشد، با تأیید کمیسیون راهبری می تواند جایگزین انتشار مقاله دوم (مطابق با شرایط مذکور) شود.

**تبصره ۴:** در صورت عدم دفاع موفق از رساله دکتری تا انتهای نیم سال دهم تحصیل از سوی برگزیده، بازپرداخت وام از ابتدای نیم سال یازدهم تحصیل با اقساط ماهیانه طی هجده ماه ضروری است.

**تبصره ۵:** در صورت انصراف (یا اخراج)، بازپرداخت وام پس از زمان انصراف (یا اخراج)، با اقساط ماهیانه طی هجده ماه با بهره بانکی اعلامی بانک مرکزی در سال انصراف (یا اخراج) ضروری است.

**تبصره ۶:** دریافت دانشنامه منوط به تسویه حساب تسهیلات دریافتی می باشد.

## ماده ۶: نحوه تأمین منابع

منابع مالی اجرای طرح، از سوی معاونت علمی تأمین و اعتبارات بند «الف» ماده ۴ به حساب یکی از صندوق های مورد تأیید معاونت علمی و اعتبارات بند «ب» ماده ۴ به حساب بنیاد ملی واریز می شود. تسهیلات بند «الف» ماده ۴ طرح از طریق صندوق مورد تأیید و تسهیلات بند «ب» ماده ۴ از سوی بنیاد ملی به برگزیدگان اعطا می شود.

**تبصره:** اعطای تسهیلات به برگزیدگان، منوط به تأمین منابع مالی توسط معاونت علمی می باشد.

## ماده ۷: کمیسیون راهبری

کمیسیون راهبری اجرایی سازی شیوه نامه با ترکیب و وظایف زیر تشکیل می شود:

### ۷-۱. اعضای کمیسیون

الف. معاون پژوهشی وزارت علوم (رئیس کمیسیون)؛

ب. معاون مستعدان و آینده سازان بنیاد ملی؛

ج. معاون آموزشی وزارت علوم؛

د. یکی از معاونان معاونت علمی با معرفی معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور؛

ه. رئیس بنیاد ملی علم ایران.

**تبصره:** در صورت نیاز، رئیس کمیسیون می تواند از متخصصان موضوعی برای حضور در کمیسیون و کمک به تصمیم گیری (بدون حق رأی) دعوت کند.

### ۷-۲. وظایف کمیسیون

الف. تبیین سیاست های اجرای طرح در راستای افزایش مشارکت مؤسسه های علمی در رفع چالش های ملی، انجام پژوهش های اثربخش در راستای حل مشکلات اولویت دار کشور، تقسیم کار ملی از طریق مأموریت گرایی مؤسسه های علمی و حرکت در مسیر مرجعیت علمی کشور؛

ب. تعیین سقف ریالی وام قرض الحسنه (بدون سود) و مبلغ پایه مربوط به تسهیلات جدول پیوست در هر سال بر اساس منابع بودجه ای طرح؛

ج. تدوین دستور عمل های اجرایی بر اساس مقررات مرتبط به منظور اعطای تسهیلات و پشتیبانی از فعالیت های آموزشی، پژوهشی، فناورانه، نوآورانه و فرهنگی در صورت نیاز؛

د. نظارت بر روند اجرای طرح؛

ه. تشخیص موارد خاص در اجرای طرح و تصمیم گیری درباره آن ها.

## ماده ۸: فرایند اجرا

برای اجرای مفاد این آیین نامه، گام های زیر طی می شود:

۸-۱. رئیس بنیاد ملی، سقف تعداد برگزیدگان در هر سال را تعیین می کند.

۸-۲. بنیاد ملی، با انتشار فراخوان، سازو کارهای ثبت درخواست حائزان شرایط را به مؤسسه های علمی سراسر کشور اطلاع رسانی می کنند.

۸-۳. پس از اطلاع رسانی فراخوان به جامعه مخاطب از سوی مؤسسه های علمی، هر یک از دانشجویان حائز شرایط (مطابق ماده ۳

آیین نامه)، با بارگذاری سوابق و مستندات مرتبط، درخواست خود برای بهره مندی از تسهیلات این طرح را در سامانه مربوطه ذیل بنیاد ملی ثبت می کنند.

۴-۸. بنیاد ملی، پس از بررسی و راستی آزمایی سوابق متقاضیان، مطابق مفاد ماده ۳ و رعایت تبصره ۲ ماده ۴ شیوه نامه، فهرست نهایی برگزیدگان را مشخص می کند.

۵-۸. بنیاد ملی، حداکثر تا نیمه شهریورماه و نیمه اسفندماه هر سال، فهرست نهایی برگزیدگان را برای پرداخت تسهیلات بند «الف» ماده ۴ به صندوق مورد تأیید معاونت علمی، و برای هماهنگی و همکاری به مؤسسه محل تحصیل برگزیده اعلام می کند.

۶-۸. صندوق پس از انعقاد قرارداد با برگزیده، تسهیلات بند «الف» ماده ۴ را در ابتدای بازه های سه ماهه به حساب برگزیدگان واریز و گزارشی به دبیرخانه اجرایی طرح ارسال می کند.

۷-۸. دبیرخانه اجرایی طرح پس از دریافت گزارش، و در بازه های زمانی شش ماهه، شرایط برگزیدگان برای ادامه بهره مندی از طرح را (مطابق تبصره ۴ ماده ۴) بررسی می کند و در صورت نیاز به تغییر، موضوع را به صندوق اعلام می دارد.

۸-۸. بنیاد ملی، سایر تسهیلات را مطابق بند «ب» ماده ۴ به برگزیدگان اعطا می کند.

**تبصره:** به منظور اجرای هرچه دقیق تر طرح و اطلاع از شرایط و اظهارات متقاضیان، لازم است هر یک از مؤسسه های علمی کشور همکاری حداکثری را با دبیرخانه طرح داشته باشند.

## ماده ۹: نظارت و ارزیابی

کمیسیون راهبری، وظیفه نظارت بر حسن اجرای این شیوه نامه و ارزیابی نتایج آن را بر عهده دارد و لازم است پس از پایان سال تحصیلی، گزارشی از اجرای شیوه نامه را به رئیس بنیاد ارسال کند.

## ماده ۱۰: تفسیر مفاد و موارد خاص

تشخیص موارد خاص بر عهده کمیسیون راهبری و تصمیم گیری در خصوص آنها توسط رئیس بنیاد ملی انجام می شود.

## ماده ۱۱: تصویب و اجرا

این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، یازده ماده و نوزده تبصره در تاریخ ۱۴۰۳/۱۰/۳ و نسخه اصلاح شده آن در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۱ به تصویب معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رئیس جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم الاجرا است. این شیوه نامه به مدت دو سال دارای اعتبار بوده که در صورت وجود منابع و تأیید رئیس بنیاد ملی قابل تمدید است.

حسین افشین

معاون علمی، فناوری و اقتصاد دانش بنیان

رئیس جمهور و رئیس بنیاد ملی نخبگان

## پیوست

### جدول تسهیلات اعطایی به دانشجویان مشمول طرح

| ردیف | عنوان اعتبار/ تسهیلات                         | سقف اعتبار/ تسهیلات                                                                                                                                                                                                                       | توضیحات                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------|-----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ۱    | کمک هزینه توانمندسازی                         | $30 \times (\text{مبلغ پایه})^*$                                                                                                                                                                                                          | از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن. می تواند شامل کمک هزینه توانمندی آموزشی، توانمندی مهارتی و کارآفرینی، کمک هزینه توانمندی مسئله شناسی و حل مسئله، بهره مندی از محضر دانشمندان حوزه های مرتبط با تحصیل، ارتباطات و امکانات علمی، اجرای پایان نامه/ رساله، شرکت در مجامع علمی داخلی، استفاده از تسهیلات شبکه آزمایشگاهی و شرکت در رویدادهای رقابتی مسئله محور (طرح شهید بابایی) باشد. |
| ۲    | کمک هزینه شرکت در مجامع علمی خارجی            | یکبار<br>$20 \times (\text{مبلغ پایه})$                                                                                                                                                                                                   | از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| ۳    | کمک هزینه اعزام به فرصت مطالعاتی داخلی        | $30 \times (\text{مبلغ پایه})$ برای دانشجویان مجرد و<br>$40 \times (\text{مبلغ پایه})$ برای دانشجویان متأهل<br>برای بازه ۹ ماهه<br>(در بازه زمانی کوتاه تر به نسبت کاهش می یابد)                                                          | از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن<br>(فقط یکبار در طی تحصیل).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| ۴    | کمک هزینه اعزام به فرصت مطالعاتی خارجی        | $150 \times (\text{مبلغ پایه})$<br>برای دانشجویان مجرد و<br>$250 \times (\text{مبلغ پایه})$<br>برای دانشجویان متأهل با همراهی همسر<br>در صورت همراهی فرزندان، به ازای هر فرزند:<br>$35 \times (\text{مبلغ پایه})$<br>(علاوه بر مبالغ فوق) | از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان سفر، در صورتی که پذیرش از مؤسسه مقصد، تا پیش از پایان شهریورماه سال پس از آن دریافت شده و تاریخ اعزام، پیش از پایان دی ماه سال پس از آن باشد (فقط یکبار در طی تحصیل).                                                                                                                                                                                                      |
| ۵    | مجوز خروج از کشور بدون سپردن وثیقه نظام وظیفه | —                                                                                                                                                                                                                                         | از اول مهرماه سال مشمولیت تا پایان شهریورماه سال پس از آن برای شرکت در مجامع علمی و تا پایان دی ماه سال پس از آن برای شرکت در دوره فرصت مطالعاتی.                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ۶    | بهره مندی از تسهیلات نظام وظیفه بنیاد ملی     | —                                                                                                                                                                                                                                         | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| ۷    | تسهیلات فرهنگی - رفاهی                        | مطابق رویه های موجود در بنیاد ملی                                                                                                                                                                                                         | —                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

\* مبلغ پایه در هر سال از سوی کمیسیون راهبری تعیین می شود.